

ערעור אזרחי מס' 92/69

פאין מ'אד ח'יר נגד מ'אד פאין ח'יר

א

בבית-המשפט העליון בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים
[19.10.69]

ב

לפני מ"מ הנשיא (זילברג), והשופטים זוסמן, לנדוי

ג

הערעור נגב על השאלה מה הוא אפיו של הרשיון לגבי זכמ, שניתן עלייו האבהמשיב
לגור-המעורר: האם הוא ארעי או לצמיתות.

בית-המשפט העליון פסק --

ד

א. (1) (בעקבות כ"א 87/62) (1) רשיון שניתן ללא הנבלה זמן אין נותן הרשיון
רשאל לכסלו כאשר הצדק דודש את קיום הרשיון.

ה

(2) במסגרת הענין, על יסוד העובדה כי הרשיון שניתן היה רשיון זמני ולא
זמני נב יחה והעובדה כי הנובע הוציא כסף על היקויב: הוספחו מתיב הצדק סגן צי
סינוו שיתנה בתשלום סיוויים עלייו התבסס לתבסע בגובה הערך הנוכחי של התיקונים
וההיספות.

פסקי-דין ישראלים שאחזקו:

ו

[1] ע"א 87/62 — יחיה בדיחו נגד שלמה בריחי; פד"י, כרך טז, ע' 2901.

הערות:

ז

א. למעשה של בירשות: ע"א 160/62 — טוביה כור, וא"י 101 ע"ד תל אביב 101;
פד"י, כרך טז, ע' 1776 והערה 3 ע"א 96/50 — יעקב צינקה, וא"י 101 ע"ד תל אביב, א"ח;
פד"י, כרך טז, ע' 474 פ"מ, כרך ד, ע' 105.

ב. לצורך במוקד זמן סביר לפינוי אחר ביטול הרשות, ע"א 168/45 — צורי אשן נגד מריס
אשן; ע"א 101 ע"ד כ"א (1) ע"א 42 והערה 2 ש"ב.

מ"מ הנשיא (זילברג)

ערעור ברשות על פסקדינו של בית-המשפט המחוזי, חיפה (השופטים י' גוברניק, ע' ירד-הלוי, א' סלוצק), מיום 28.11.68, ב"צ"א 10/68, לפיו נדחה ברוב דעות, ערעור המערער על פסקדינו של בית-המשפט השלום, עכו (השופט א' סיקטיק), מיום 28.12.67, ב"ת"א 16/67, המצווה עליו לפנות את הנכס התפוס על-ידו ולמסור אותו למשיב. הנגד-עור נתקבל בחלקו.

י' ד' ממן — בשם המערער; ד' סגל — בשם המשיב

פסק-דין

מ"מ הנשיא (זילברג): לפנינו ערעור, לאחר גזילת רשות, על פסקדינם של שופטי הרוב, בית-המשפט המחוזי, חיפה, אשר דחו את ערעורו של המערער על פסקדינו של שופט השלום, עכו. בפסק-דין זה ציווה השופט המלומד, כי המערער, פאון מואד חיר, בגו של המשיב מואד פאון חיר, יפנה את הנכס התפוס על-ידו וימסרהו פני לאביו, המשיב, מן הטעם שהוא (הבן) תפס את הנכס כבעל רשיון זמני שבוטל לאחר-מכן על-ידי אביו. שופטי הרוב של בית-המשפט המחוזי סברו בסמכם (כפי שבמך שופט השלום) על עדותו של אריה אשרי, כי הרשיון לגור בנכס היה בפירוש רשיון זמני, ואילו שופט המי-עוט, השופט המלומד ירד-הלוי, סבר כי כל נסיבות הענין מורות על כך שהרשיון היה לא ארעי אלא לצמיתות, ודעתו היתה כי יש לקבל את הערעור שלפניו ולבטל את פסק-דינו של שופט השלום.

הערעור שלפנינו טובב בעיקרו על כך מה הוא אפיו של הרשיון שניתן — ארעי או לצמיתות. המערער תומך בתפיסתו של שופט המיעוט, והמשיב תומך בתפיסתו של שופטי הרוב, השופטים המלומדים גוברניק וסלוצקי.

2. לדעתי יש לקבל את הערעור. הלכה פסוקה היא מלפני בית-משפט זה (צ"א 87/62, 10), ואף באי-כוח המשיב אינו חולק על כך, כי רשיון שניתן ללא הגבלת זמן, אין נותן הרשיון רשאי לבטלו כאשר הצדק דורש את קיום הרשיון. טענתו היא רק, כי כאן נקבע על-ידי שופט השלום המלומד, ובעקבותיו על-ידי שופטי הרוב המלומדים של בית המשפט המחוזי, על יסוד עדותו של אריה אשרי, כי הרשיון ניתן לימן מוגבל בלבד. השאלה היא איפוא, מה יכול היה בית-המשפט לקבוע בנוגע לזמניותו של הרשיון, ומה מחייבים טעמיהם במקרה שלפנינו. על שהי השאלות האלה נוכל לענות רק אחרי שנקרא קטעים שונים מדברי העד, אריה אשרי, ונשווה אותם עם דברי האב-התובע גופו. אצטט אותם אחד לאחד, ללא מתן פירושים מיוחדים, כי הם מדברים בעדם.

א. זה לקח מספר חדשים עד שהאב שובקע בסיפו של דבר, האב הסכים ונתן רשות שהבן ייכנס לגור שם וקבנו זמן (הדגשה זו ובל ההדגשות הבאות — שלי), ואני הדעתי זאת לפאון (הבן) (העד אשרי, בע' 7).

ב. דיברתי עם האב ולחצתי עליו חזק שירשה לבן לגור שם ללא תמורה באופן ארטי עד שימצא משהו מתאים וטוב" (העד אשרי, בע' 6).

ג. "הודעתי לפאיו תוכן השיחות שהאב מאפשר לו לגור ללא תמורה ולשפר ולשמן. בדירה בה גר פאיו כעת אין פעם לא הייתי אמרתי לו שזה ללא תמורה. לתקופה זמנית. זה היה בסוף 1961 בתחילת 1962" (העד אשרי, בע' 7).

ד. "התבע היה גר בבית איום ונרא ונג שבור. אחרי חודש-חודשיים שדיברתי עם אביו. הוא סיפר לי שעבר לדירה זמנית עם חלונות ודירה טובה יותר" (העד אשרי, בע' 10).

ה. "היו לי שני ילדים, פאיו ופואו. התחתן (הכוונה לפאיו) ב-1948—1949 גר עמי כארבעה חודשים. התחלנו לריב. אמרתי לו שייצא ויצא יחד עם אשתו. הוא יצא ב-1949. חזר לביתו ב-1963. במשך כל זמן זה גר בחוץ. היה יהודי ושמו אריה (הכוונה כנראה לאשרי) שעזר לבני פואו (פואו הוא אחי המערער שישב בבית-הסוהר ואשרי גישה לעזור לו ולקבל הגינה). והתערב שאחזיר את פאיו הביתה. ואז שוכנעתי שיחזור והרשיתי לו לחזור ולגור בדיר העצים מבני כל שכר ורק שהוא יתקן ויתאים המקום לעצמו" (האב-התובע, בע' 15—16).

ו. "משלושה חודשים אחרי שנכנסם — החל לריב. הגשתי תלונות למש-טרה. אמרתי לו שיגור אצלי עד שימצא מקום. לא קבעתי לו כמה זמן יישאר אצלי" (האב-התובע, בע' 17).

ז. "פאיו הבנים את אריה שנתנוך בינינו שאסכים להחזרתו. היה לי נסיון עמו לפני שיצא. הסכמתי להחזירו באופן זמני" (האב-התובע בע' 18).

מכל הציטטות דלעיל אפשר לקבוע שני דברים אלה: (א) כי זמן מסוים לגור במקום לא ניתן לנתבע-המערער; (ב) כי המקום גמסר לו "עד שימצא מקום אחר מתאים וטוב ממנו". זהו משתו היכול להיקרא רשיון זמני וגם רשיון לא-זמני. הכוונה היתה כי הוא לא יישאר שם לגור תמיד, מתוך הנהגה שיהפש וימצא מקום טוב הימנו; מאידך גיסא, מציאת המקום האחר היתה תלויה ברצונו של המערער גופו, ולא של אביו. כך, שמבחינה מסויימת, אפשר לקרוא לרשיון רשיון תמידי ללא הגבלת זמן.

3. לבן שקיבל את הרשיון לגור, היו הוצאות שונות בקשר עם שיפוצו של החדר. הוא אומר בעדותו, ע' 26—27 בזה הלשון:

מינ הנשיא (ויברג)

בחלק המזרחי שקיבלתי בניתי ב-2-1961. היה שם דיר דומה למערה, ואני תיקנתי זאת. לא היה מיועד למגורים. תוספת חדר במימדים של 5x5 מ'. אחרי שתים-שלוש שנים נוספות בניתי חדר נוסף שממנו עשייתי גור חיות. זה היה לפני 2-3 שנים. גרתי שם. תקמתי גם בית-שימוש. מטבח ואמבטיה. בניה זו עלתה לי מעל 8,000 ל"י.

א הבן הביא עד שאישר את דבריו לפי הערכתו. אבל שופט השלום לא קיבל אותו. הוא אומר על כך בפסק-הדין:

«עדותו (של המערך) אינה שווה דבר.»

ב אבל האב גופו, כפי שנראה, נשאל על התיקונים שפאון עשה ברכוש שנמסר לו והוא ענה (בע' 19):

«לא יכול להעריך כמה הוציא פאון לתיקונים.»

ג 4. על יסוד כל הנ"ל, היינו, על יסוד העובדה שהרשיק לגור היה «ומני» ולא-זמני» גם יחד, והעובדה כי הנתבע-המערער הוציא כסף על התיקונים והתוספות שהפכו דיר עוים לדירה, טבור אני, כי הצדק מחייב שאמנם ינתן צו פינוי נגד המערער, אך צו זה יהא מותנה בכך, שהמשיב ישלם למערער פיצוי בגובה הערך הנוכחי של התיקונים וההו-ספות שעשת, ושההגנת מהם תעבור עם הפינוי מן המערער למשיב. ותואיל והראיות שכבר הובאו על גושא זה אינן נותנות תמונה ברורה, מציע אני שהדין יוחזר לבית-משפט השלום על-מנת ששני הצדדים (תחילה — המערער) יורשו להביא ראיות נוספות על מה שהמערער ער תיקן וחוסף, ועל ערכם הנוכחי של אותם תיקונים ותוספות. על-פי ראיות אלה (יחד עם הראיות אשר כבר הובאו בשלב הראשון של הדין) יערך בית-משפט השלום את הפי-צוי המגיע בעד הערך הנוכחי כג"ל. לאחר מכן ינתן צו פינוי, אך הוא יבוצע לאחר שהמשיב יפקיד במשרד הנוצאה-לפועל את סכום התעריף. סכום הפקדון ישולם למערער אחרי הפינוי.

כל צד ישא בתוצאותיו בהתדיינות זו. בכל שלביה, עד היום.

ד השופט זוסמן: אני מסכים.

השופט לנדוי: אני מסכים.

ז לפיכך תחלט לקבל את הערעור בהתאם לאמור בסעיף 4 של פסק-דינו של מ"מ הנשיא.

ניתן היום, ז' בחשוון תשי"ל (19.10.1969).